

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ
„LECTURĂ CA ABILITATE DE VIAȚĂ”
etapa locală, 25 februarie 2023
Nivelul 2 – clasele a VII-a și a VIII-a**

VARIANTA 1

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Punctajul maxim este de 60 de puncte. Nu se acordă puncte din oficiu.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

Subiectul I

30 de puncte

20 000 DE LEGHE SUB MĂRI

adaptare după Jules Verne

Odată pescuitul sfârșit și provizia de aer reînnoită, credeam că „Nautilus” își va reîncepe călătoria submarină și mă pregăteam să merg spre camera mea când, întorcându-se spre mine, căpitanul Nemo îmi spuse fără nici o altă introducere:

— Priviți oceanul, domnule profesor Aronnax; nu e așa că pare însuflețit? Nu-și are și el clipele lui de mânie și de înduioșare? Ieri a adormit ca și noi și acum iată-l că se trezește după o noapte liniștită.

Nici bună ziua, nici bună seara! Ai fi spus că omul acesta continua cu mine o discuție începută cândva.

— Priviți-l, urmă el, s-a trezit sub mângâierile soarelui. Își va retrăi viața de fiecare zi! Nici nu vă dați seama cât este de interesant să studiezi cum îi funcționează organismul. Oceanul are puls, artere, spasme, îi dau dreptate savantului Maury care i-a descoperit o circulație tot atât de reală ca și circulația sângelui la animale.

Era vădit că Nemo nu aștepta niciun răspuns de la mine și mi s-a părut de prisos să-i dau zor cu „firește”, „desigur” sau „aveți dreptate”. Vorbea mai mult cu el însuși, făcând pauze lungi după fiecare frază. Cugeta cu voce tare.

— Da, spuse el, oceanul are o circulație adevărată și, ca să fie pusă în mișcare, a fost înzestrat din belșug cu căldură, sare și vietăți microscopice. Căldura creează densități diferite, care stârnesc curenții și contra-curenții. Chiar eu am observat acești curenți de sus în jos și de jos în sus, care seamănă cu o adevărată respirație a oceanului. Veți vedea la pol urmările acestui fenomen și veți înțelege cum natura, atât de prevăzătoare, a făcut ca apa mării să nu poată îngheța decât la suprafață.

În timp ce căpitanul Nemo își sfârșea fraza, eu mă gândeam: „La pol! Oare omul acesta îndrăzneț are de gând să ne ducă până acolo?” Căpitanul tăcuse, privind câteva clipe oceanul pe care îl studiasse atât de amănunțit și fără răgaz. Pe când vorbea, chipul căpitanului Nemo părea iluminat ca de un foc lăuntric. Ascultându-l, mă simțeam, la rândul meu, adânc tulburat.

— Așadar, adăugă el, în mări sălășluiește adevărata viață! Și mă gândesc că s-ar putea clădi orașe nautice, nenumărate case submarine care, ca și „Nautilus”, s-ar ridica în fiecare zi la suprafața apelor ca să ia aer, orașe libere, dacă ar fi așa, de sine stătătoare. Și cine știe, dacă vreun despot... Căpitanul Nemo își isprăvi fraza c-un gest de mânie.[...]

— Auzi, Ned? făcu Conseil. Dumneata, Ned, care ai ochii atât de buni, ai putea zări ușor zăgazarile Port Said-ului, care se prelungesc în mare.

Canadianul se uită atent.

— În adevăr, aveți dreptate, spuse el, iar căpitanul e un om și jumătate. Iată-ne în Mediterana. Bun! Hai atunci să vorbim noi trei despre trebușoara noastră, dar în așa fel încât să nu ne audă nimeni. Ce am eu de spus e foarte simplu, răspunse canadianul. Acum suntem în Europa; cer să plecăm de pe „Nautilus”, mai înainte ca toanele căpitanului să ne târască în fundul mărilor polare sau în Oceania.

Mărturisesc că discuțiile acestea cu Ned Land mă puneau totdeauna în mare încurcătură. N-aș fi vrut să fiu o piedică a libertății tovarășilor mei, dar, în același timp, nu simțeam deloc dorința să-l părăsesc pe căpitanul Nemo. Datorită lui și aparatului său, îmi completam în fiecare zi studiile submarine și-mi refăceam cartea despre adâncurile mărilor, la fața locului. Voi mai găsi vreodată un asemenea prilej de-a cerceta minunile oceanului? Cu siguranță că nu! Iată de ce nu mă puteam împăca cu gândul plecării de pe „Nautilus” înainte de a se fi împlinit ciclul cercetărilor noastre. [...]

— Să nu vorbim fără rost, meștere Land, spusei eu. Cunoaștem tainele lui „Nautilus” și nu cred că Nemo ar primi să le afle toată lumea numai pentru plăcerea de a ne da nouă drumul.

— Atunci, ce mai nădăjduiți? întrebă canadianul.

— Că se vor ivi anumite împrejurări, pe care le vom putea folosi și pe care va trebui să le folosim poate peste șapte sau opt luni, tot atât de bine ca și azi.

— He-he! făcu Ned Land. Și unde o să fim mă rog peste șapte luni, domnule naturalist?

— Poate aici, poate în China. Știi că „Nautilus” e un alergător sprinten. Străbate oceanele așa cum străbate o rândunică aerul sau un tren expres, continentele. Nu ocolește mările umblate și nu m-aș mira deloc dacă într-o bună zi s-ar apropia de coastele Franței, ale Angliei sau ale Americii, de unde am putea încerca să fugim tot atât de bine ca și de aici. [...]

— Atunci, domnule, zise Ned Land, să discutăm numai noi doi. Eu am spus ce am avut de spus și m-ați auzit. Care vă este răspunsul?

Eram nevoit să ajung la o concluzie și nu puteam suferi șiretlicurile.

— Prietene Ned, spusei, iată-mi răspunsul: dreptatea și argumentele mele sunt slabe față de ale dumatile. Nu trebuie să ne biziim pe bunăvoința căpitanului Nemo. Ar trebui să fie cu totul neprevăzător ca să ne redea libertatea. Pe de altă parte, pe noi, aceeași prevedere ne îndeamnă să folosim cel dintâi prilej ca să fugim de pe „Nautilus”...

— Bravo, domnule Aronnax! Astea zic și eu că sunt cuvinte înțelepte.

— Numai că aș vrea să-ți atrag atenția asupra unui singur lucru: trebuie ca prilejul să fie serios, trebuie ca întâia noastră încercare de fugă să izbutească; dacă dă greș cumva, nu mai găsim al doilea prilej, iar căpitanul Nemo n-are să ne-o ierte niciodată.

Ned Land, Conseil și cu mine am avut o lungă discuție în privința asta. Eram prizonieri de șase luni. Străbătuserăm șaptesprezece mii de leghe și, după cum spunea canadianul, călătoria noastră putea să fiină încă mult și bine. [...]

În ziua în care urma să părăsim Polul Sud, pe la trei dimineața m-a trezit o zguduitoră puternică, pomenindu-mă aruncat în mijlocul camerei. Mi-am dat seama că Nautilus se izbise de ceva și se lăsa pe o parte. Dinăuntru vasului se auzeau zgomote de pași și voci nedeslușite. Căpitanul Nemo însă nu se ivi. Tocmai când voiam să ies din salon, intrară Ned Land și Conseil.

— Ce s-a întâmplat? îi întrebai.

— Nu știm, răspunse Conseil.

— O să aflăm îndată, spusei eu.

Am cercetat manometrul. Spre marea mea mirare, el arăta o adâncime de trei sute șaiszeci de metri.

— Ce înseamnă asta? am strigat uimit.

— Ar trebui să-l întrebăm pe căpitanul Nemo, își dădu părerea Conseil.

— Dar unde să-l găsim? întrebă Ned Land.

— Urmați-mă! le spusei tovarășilor mei.

Ieșirăm din salon. În bibliotecă, nimeni. Mi-am închipuit că Nemo trebuie să fie în cabina cărmaciului. Cel mai bun lucru era să așteptăm. Ne întoarserăm tustrei din nou în salon. De vreo douăzeci de minute stăteam așa, căutând să prindem și cele mai mici zgomote din interiorul lui „Nautilus”, când își făcu apariția căpitanul Nemo. Părea că nici nu ne vede. Înfațișarea lui, atât de liniștită de obicei, trăda îngrijorarea. El cercetă în tăcere busola și manometrul, apoi puse degetul pe un punct al planisferei, în

partea care reprezenta mările australe. După câteva clipe, când se întoarse spre mine, l-am întrebat, folosind o expresie pe care o mai auzisem de la el, în strâmtoarea Torres:

— Un „incident”, căpitane?

— Nu, domnule, de data asta, un accident.

— Grav?

— Poate.

— Este vreun pericol imediat?

— Nu.

— „Nautilus” a eşuat?

— Da.

— Și asta din pricina...

— ...unei toane a naturii, și nu din nepriceperea oamenilor. În manevră n-a fost făcută nicio greșeală. Totuși, efectele echilibrului nu pot fi împiedicate. Poți să înfrunți legile omenești, dar nu te poți împotrivi legilor naturii!

Ciudată clipă își alesese căpitanul ca să filozofeze. De fapt, răspunsul lui nu lămurise nimic.

— S-ar putea ști, l-am întrebat, care-i cauza accidentului ?

— S-a răsturnat un bloc uriaș de gheață, îmi răspunse. Centrul de greutate al ghețarilor se urcă atunci când ape mai calde sau lovituri repetate îi sapă pe dedesubt. În asemenea cazuri, ghețarii se răstoarnă, se dau peste cap. Așa s-a întâmplat și acum. Răsturnându-se, un ghețar l-a lovit pe „Nautilus”, care plutea pe sub el. Apoi, alunecând pe învelișul lui și ridicându-l cu o putere de neînving, ghețarul l-a atras în straturi mai puțin dense și l-a culcat pe o coastă.

A. (2 puncte: 0, 5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Ned Land, Conseil și Aronnax călătoresc cu Nautilus:

- a. de trei luni;
- b. de șase luni;
- c. de șapte luni;
- d. de opt luni.

2. Naturalistul care călătorește cu Nautilus se numește:

- a. Aronnax;
- b. Conseil;
- c. Ned;
- d. Nemo.

3. Căpitanul Nemo afirmă că lăsarea pe o parte a lui Nautilus este:

- a. un incident;
- b. un accident;
- c. o toană a naturii;
- d. un pericol imediat.

4. Ce eveniment a avut loc în timp ce ghețarul s-a răsturnat?

- a. Ghețarul s-a dat peste cap.
- b. Nautilus s-a culcat pe o coastă.
- c. Nautilus a fost ridicat de ghețar.
- d. Ghețarul l-a lovit pe Nautilus.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

1. Căpitanul Nemo cercetează busola și manometrul.
2. Canadianul le cere prietenilor să plece împreună de pe *Nautilus*.
3. *Nautilus* eșuează.
4. Căpitanul se adresează profesorului Aronnax, îndemnându-l să privească oceanul.
5. Căpitanul îi explică lui Aronnax cauza producerii accidentului.
6. Ned, profesorul și Conseil au discutat îndelung despre plecarea de pe *Nautilus*.
7. *Nautilus* ajunge în Port-Said, în Marea Mediterana.
8. Aronnax este trezit dimineața de o zguduitură puternică.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare cerință)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Menționează cu ce seamănă căpitanul Nemo curenții și contra-curenții oceanului.
2. Precizează două motive pentru care profesorul Aronnax nu simte deloc dorința să-l părăsească pe căpitanul Nemo.
3. Explică, în 3 – 5 rânduri, de ce Nemo consideră că „Oceanul are puls, artere, spasme”, dându-i dreptate „savantului Maury, care i-a descoperit o circulație tot atât de reală ca și circulația sângelui la animale”.
4. Prezintă, în 3 – 5 rânduri, semnificația din context a afirmației căpitanului Nemo: „Poți să înfrunți legile omenești, dar nu te poți împotrivi legilor naturii!”

D. (12 puncte)

Imaginează-ți că ești profesorul Aronnax și tocmai ai încheiat cu succes ciclul cercetărilor tale, iar Ned Land te anunță că Nemo v-a redat libertatea.

Vei alege să pleci împreună cu prietenii tăi sau să rămâi pe *Nautilus*?

Redactează un text de 10 – 15 rânduri, în care să-ți motivezi alegerea, valorificând o idee din textul dat.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

Se dă textul:

La malul Mării Negre trăiește singurul pictor-marinar pe care-l mai are Marina Română: Alexandru Ghinea.

Când a văzut-o prima oară, a știut că și-a găsit muza. Ea l-a făcut să-și dorească să devină marinar, ea l-a atras spre pictură și ea l-a determinat să nu-și mai dorească vreodată alt model. Alexandru Ghinea (63 de ani) pictează de vreo 35 de ani și simte că i-ar mai trebui o viață ca s-o cuprindă întru totul pe muza lui: Marea Neagră.

Marea din filme

Este născut în Mehedinți, într-un sat din apropierea Dunării, Bistrița, unde mai nimeni nu stătea să picteze. Doar un bătrân al locului avea îndeletnicirea asta. Copil fiind, Alexandru Ghinea a remarcat creațiile bătrânelului în treacăt, prins în vârtejul jocurilor copilăriei. Prima dată a mers la un muzeu la vârsta de 15 ani, la Târgu-Jiu. În fața culorilor și formelor de pe simeze, adolescentul de atunci și-a pus întrebarea dacă el ar fi în stare să facă asemenea desene. Marea o văzuse doar pe pânza ecranului de cinematograf, pe la caravanele care se plimbau prin sate. Acolo descoperise pirați, bătlăii, corăbii.

Fascinat de lumea zugrăvită în filme, a decis să se facă marinar. A ajuns la Constanța, unde a devenit elev al Școlii de Maiștri Militari „Amiral Ion Murgescu”. La absolvire, tânărul artilerist a primit repartiție pe o navă purtătoare de rachete, la Mangalia. S-a căsătorit și, visând la căminul ei din Limanu, soția i-a spus că-și dorește tablouri în casă. Pictorului i-a încolțit atunci gândul acela vechi, din adolescență: „Ce-ar fi dacă le-aș face chiar eu?” „„Era în anul 1980.”

Cele 7 valuri ale mării

Dacă vă întrebați din ce se obține culoarea mării, aflați că albastrul este mereu însoțit, după caz, de verde, oranj, galben, violet și multe tonuri de gri. La mal, marea este mai neagră, spre larg devine albă. Vopsea trebuie să emane lumină, pentru a reda straturile, reflexele, transparența, transluciditatea apei. Apoi sunt valurile înspumate, mereu în mișcare. Ca să surprinzi un val care se

formează din neant și se rostogolește spre țărm, îți trebuie ore de studiu, până reușești să captezi energia undei care se stinge în brațele uscatului. „Marea are șapte valuri. Dacă te uiți cu atenție, le prinzi ritmul. Șase valuri sunt egale, apoi al șaptelea este mai înalt și mai zgomotos. Oceanul are nouă valuri: opt sunt egale, iar al nouălea este mai mare“, explică pictorul Ghinea.

Marea din tablourile sale a fost apoi populată: cu vase, cu albatroși, cu furtuni, cu bătălii navale celebre. Pentru reproducerea lor studiază amănunțit istoria faptelor, pentru a nu greși vreun detaliu. „Viața tabloului pleacă din sufletul artistului. Trebuie să simți marea, să o cunoști, să o iubești. Fără acel sâmbure din interior, fără multă muncă, ore de studiu, fără ambiție, nu se naște nicio pictură. Eu când intru în atelier pierd noțiunea timpului. Mi-am păstrat obiceiul de a mă trezi la ora 6.00, ca pe vremea când eram în serviciul militar, activ. Beau o cafea, apoi mă apuc de pictat. Și uit de mine. Nu știu nimic dacă mă întrebi, sunt total absorbit de desen. Intru în transă, efectiv. Îmi bate soția în ușă după câteva ore, să mă cheme la masă“, mărturisește pictorul.

(Sînziana Ionescu, *Artiștii plastici cu o unică muză: Marea Neagră. Picturile care redau peisaje marine de vis sau bătălii navale celebre*, text preluat de pe <https://adevarul.ro/stiri-locale/constantia/artistii-plastici-cu-o-unica-muza-marea-neagra-1703630.html>)

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe, raportându-te la textul citat:

1. Menționează care este rolul muzei Marea Neagră în viața lui Alexandru Ghinea.
2. Precizează la ce s-a gândit Alexandru Ghinea când a vizitat un muzeu pentru prima oară.
3. Explică de ce pictorul are nevoie de ore de studiu pentru a surprinde un val.
4. Prezintă, în 3–6 rânduri, semnificația afirmațiilor „Viața tabloului pleacă din sufletul artistului. Trebuie să simți marea, să o cunoști, să o iubești.”

B. (12 puncte)

Alexandru Ghinea afirmă că „Fără acel sâmbure din interior, fără multă muncă, ore de studiu, fără ambiție, nu se naște nicio pictură.”

Crezi că ți-ar fi de folos în viață munca, ambiția și un „sâmbure din interior”?

Motivează-ți răspunsul, într-un text de 10 – 15 rânduri.

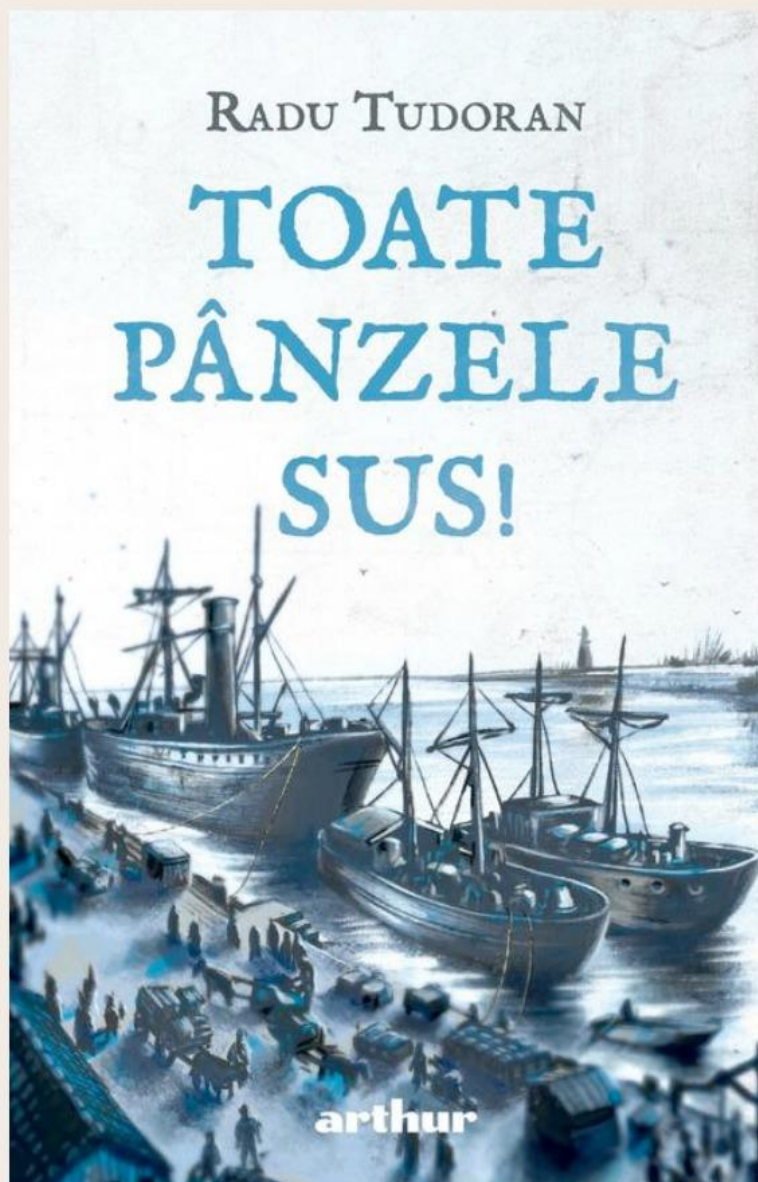
SUBIECTUL al III-lea (câte 2 puncte pentru cerințele 1-3; 4 puncte pentru cerința 4)

10 puncte

Privește cu atenție captura de ecran de mai jos, apoi răspunde la următoarele cerințe:

1. Menționează care este scopul textului multimodal dat.
2. Precizează categoria de vârstă a copiilor cărora le este recomandată cartea.
3. Explică motivul pentru care numele Florin Bican este scris în paranteză.
4. Prezintă, în 5-10 rânduri, relația dintre mesajul scris și imaginea dată.

Radu Tudoran
Autor

Publicată în
decembrie 2022

ISBN:
9786060867258

Ilustrată

Pentru copii

Recomandată

hardcover

648 pagini

Mărime:
170x230 mm

Acest titlu a apărut în colecția Lectura 12-14 ani la Editura Arthur

Detalii despre carte:

Colecții: Lectura 12-14 ani

Domeniul: Autori români, Beletristică 12-14 ani, Beletristică 14 ani +

Autor: Radu Tudoran

Ilustrator: Mircea Pop

Cuvinte cheie: Prietenie, Aventură, Curaj, Marinari, Mister, Pirați

„Toate pânzele sus! este mai mult decât o carte. Este o navă care te transportă în spațiu și în timp. Te scoate cât ai clipi din peisajul ordonat și previzibil al cotidianului. Îți livrează la domiciliu aventuri, locuri exotice și prieteni de nădejde. Citind, devii membru al fantasticului echipaj de pe Speranța. Dacă ești mic, te vei simți mare și puternic, iar dacă ești deja mare și puternic, te vei simți din nou copil, vrăjit de farmecul acestei cărți picurându-ți în suflet elixirul tinereții fără bătrânețe.”

(Florin Bican)

<https://www.editura-arthur.ro>